

Ponavljanje sa prethodnog bloka vežbi...

Termini duguje i potražuje

Računi aktive/pasive

DUGUJE

Računi aktive/pasive

POTRAŽUJE

Računovodstvena enakost

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

$$\text{AKTIVA} = \text{OBAVEZE} + \text{SOPSTVENI KAPITAL}$$

Pravila knjiženja

Sredstva

Početno stanje	-
+	

Izvori sredstava

-	Početno stanje
	+

Prihodi

Nastanak

Rashodi

Nastanak

SOPSTVENI KAPITAL

Bilans stanja

AKTIVA	PASIVA
Neplaćeni upisani kapital	SOPSTVENI KAPITAL
STALNA IMOVINA	Osnovni kapital
Nematerijalna ulaganja	Rezerve
Osnovna sredstva	Neraspoređeni dobitak
Dugoročni finansijski plasmani	DUGOROČNA REZERVISANJA
OBRTNA IMOVINA	OBAVEZE
Zalihe	Dugoročne obaveze
Materijal	Dugoročni krediti
Nedovršena proizvodnja	Obaveze po osnovu obveznica
Gotovi proizvodi	Ostale dugoročne obaveze
Roba	Kratkoročne obaveze
Dati avansi za zalihe	Kratkoročni krediti
Kratkoročna potraživanja	Dobavljači
Kratkoročni finansijski plasmani	Primljeni avansi
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	Obaveze za zarade
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (AVR)	Obaveze za poreze i doprinose Ostale kratkoročne obaveze
GUBITAK	PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (PVR)

Kako nastaje sopstveni kapital?

U trenutku osnivanja svakog preduzeća, vlasnik ili vlasnici unose određenu sumu novca ili stvari, koje se procenjuju i iskazuju u novčanom iznosu.

Taj **novac i stvari** (zgrade, oprema) čine aktivu preduzeća, dok se kao pozicija pasive knjiži **sopstveni kapital**.

Kako se raščlanjuje sopstveni kapital?

Postoje 3 osnovne pravne forme preduzeća:

- Lična ili individualna preduzeća
- Društva lica ili partnerska preduzeća
- Društva kapitala

Lična (individualna) preduzeća

Sopstveni kapital individualnog preduzeća čini samo jedna pozicija – Inokosni kapital.

LIČNA PREDUZEĆA

PREDNOSTI	NEDOSTACI
1. Vlasnik je „svoj gazda“ i samostalno odlučuje o svim pitanjima	1. Puna odgovornost vlasnika za poslovanje preduzeća
2. Povoljan poreski tretman i jednostavno (jevtino) osnivanje	2 .Ograničeni izvori finansiranja i diskontinuitet poslovanja
3. Relativna tajnost poslovanja	3. Nedovoljna stručnost vlasnika

Formiranje i promena kapitala inokosnog preduzeća (55 str.)

Tekući račun

1)	50.000	2)	800
3)	50.000	2a)	900
		5)	5.000

Inokosni kapital

5)	5.000	1)	50.000
6)	1.700	3)	50.000
		4)	54.000

Lični račun vlasnika

2)	800	6)	1.700
2a)	900		

Oprema

4)	54.000		
----	--------	--	--

Partnerska preduzeća (društva lica)

Umesto jednog računa kapitala, kao što je bio slučaj kod individualnog preduzeća, biće otvoreno onoliko računa koliko ima ortaka (kapital ortaka Jovanovića, kapital ortaka Antića itd).

PARTNERSKA PREDUZEĆA

PREDNOSTI

1. Veći broj vlasnika olakšava prikupljanje kapitala i omogućava podelu rada i odgovornosti

2. Povoljan poreski tretman i jednostavno (jevtino) osnivanje

3. Relativna tajnost poslovanja

NEDOSTACI

1. Puna i solidarna odgovornost partnera za poslovanje preduzeća

2. Nesuglasice između partnera prilikom donošenja strateških odluka

3. Diskontinuitet

Formiranje i promena sopstvenog kapitala kod partnerskog društva (str. 55)

Kapital ortaka Kanovic

2) 100.000	1) 3.000.000
8) 2.900.000	

Tekući račun

1) 3.000.000	2) 100.000
4) 150.000	3) 2.000
	8) 2.900.000

Lični račun Lukić

3) 2.000	7) 2.000
----------	----------

Kapital ortaka Ljutić

	5) 120.000
--	------------

Kapital ortaka Lukić

7) 2.000	1a) 2.000.000
	6) 100.000

Građevinski objekti

1a) 2.000.000	
---------------	--

Kapital ortaka Simić

	4) 150.000
--	------------

Oprema

5) 120.000	
6) 100.000	

Raspodela dobiti od 100.000 dinara

Sadašnji ortaci	Kapital	%	Udeo u dobiti
Lukić	2.098.000	88.6	88.598
Simić	150.000	6.3	6.334
Ljutić	120.000	5.1	5.068
	2.368.000	100	100.000

Društva sa ogranič. odgovornošću d.o.o.

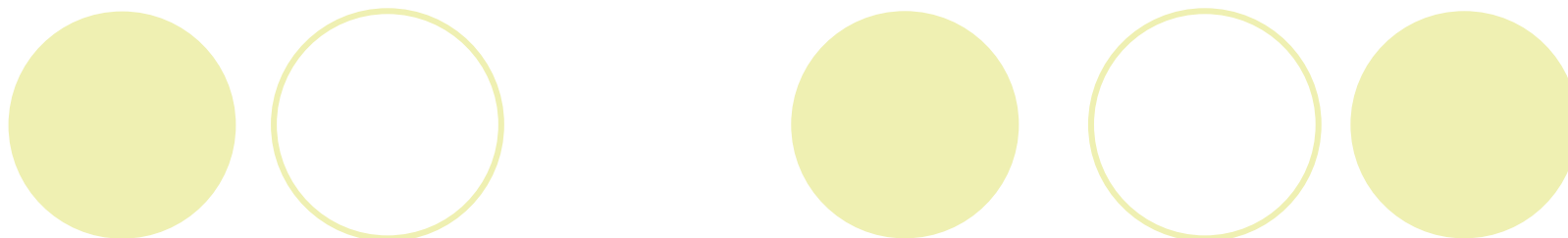
Akcionarska preduzeća a.d.

Društva sa ograničenom odgovornošću

Ne javljaju se pojedinačni računi kapitala ortaka.

Sopstveni kapital d.o.o. čine 3 pozicije:

- Udeli društva sa ograničenom odgovornošću (osnovni kapital)
- Rezerve (iz dobitka)
- Neraspoređeni dobitak

DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

PREDNOSTI	NEDOSTACI
1. Ograničena odgovornost vlasnika	1. Minimalna visina uloga za osnivanje
2. Mogućnost prikupljanja značajnijih iznosa kapitala	2. Relativno visoki troškovi osnivanja

Formiranje i promena sopstvenog kapitala kod društva sa ograničenom odgovornošću (str. 56)

Udeli d.o.o.	
	1) 1.000.000
	3) 500.000

Blagajna	
1) 250.000	

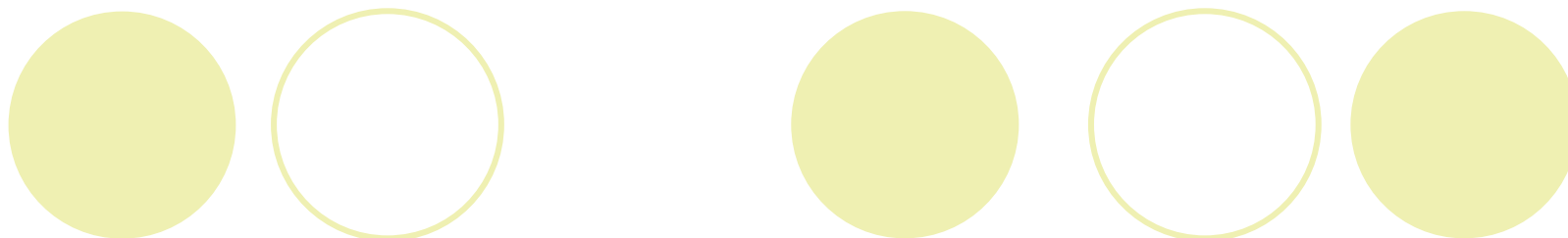
Neuplaćeni upisani udeli			
1)	750.000	2)	375.000

Tekući račun	
2)	375.000
3)	500.000

Akcionarska preduzeća - korporacije

Formiraju kapital emitovanjem i prodajom akcija - hartija od vrednosti koje predstavljaju dokaz o vlasništvu.

„Egzistiraju” odvojeno od svojih vlasnika

AKCIONARSKA PREDUZEĆA

PREDNOSTI	NEDOSTACI
1. Ograničena odgovornost vlasnika	1. Sukob interesa vlasnika i menadžera
2. Lak pristup kapitalu	2. Dvostruko oporezovanje
3. Kontinuitet	3. Eksterna revizija poslovanja
4. Stručno upravljanje	4. Osnivanje je skupo

Nominalna vrednost akcije je iznos na koji ona glasi, odnosno iznos koji je napisan na akciji.

Prodajna vrednost je vrednost po kojoj se prodaju akcije. Ona ne mora da bude jednaka nominalnoj vrednosti

Emisiona premija ili Ažio predstavlja razliku između prodajne i nominalne vrednosti akcija i knjiži se kao pozicija rezervi (u okviru sopstvenog kapitala).

Vrste akcija

	Obične akcije	Povlašćene akcije
Pravo na upravljanje	+	-
Dividende	Promenljive	Fiksne
Likvidaciona masa (isplata)	Nakon isplate povlašćenih akcija	Nakon isplate obaveza

Emisiona premija

Emisiona premija ili Ažio predstavlja **razliku između prodajne i nominalne** vrednosti akcija i knjiži se kao pozicija rezervi (u okviru sopstvenog kapitala).

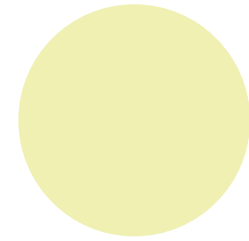
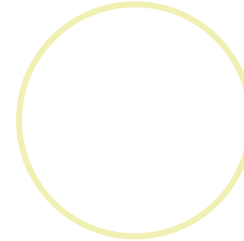
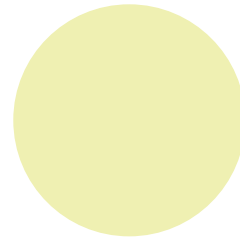
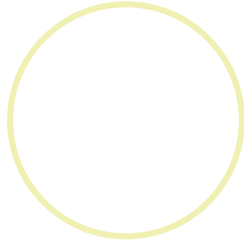
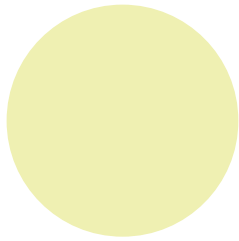
Formiranje i promena sopstvenog kapitala kod akcionarskog društva (str. 56)

Blagajna

1) 1.000.000

Akcijski kapital-redovne akcije

1) 1.000.000

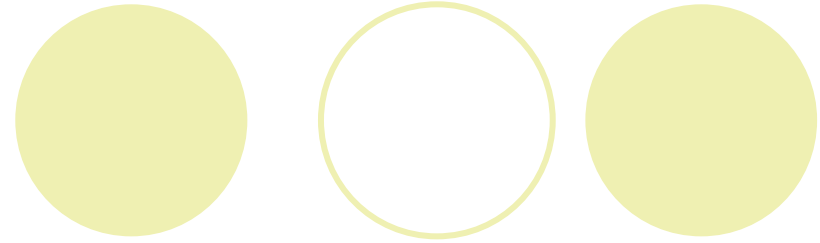

Akcije	Prodajna vrednost (PV)	Nominalna vrednost (NV)	PV-NV	Prodato akcija	Ažio
1	2	3	4(2-3)	5	6(4*5)
Obične	20.000	2.000	18.000	1.000	18.000.000

Blagajna

1) 20.000.000

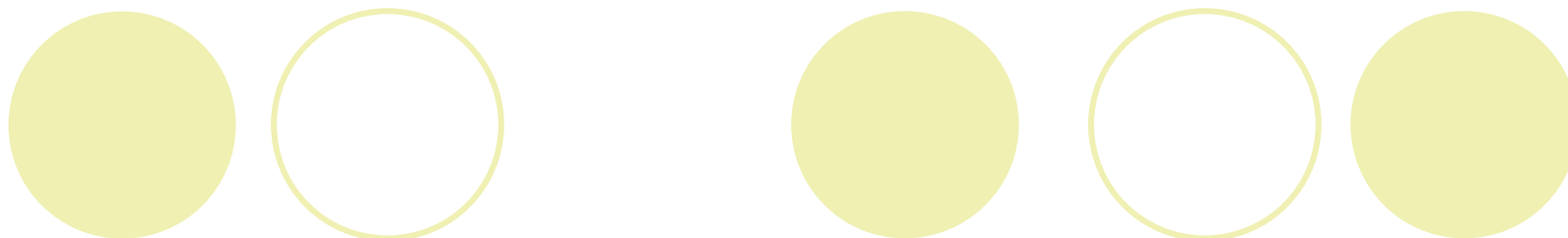

Akcijski kapital-redovne akcije

1) 2.000.000

Ažio

1) 18.000.000

Akcije	Prodajna vrednost (PV)	Nominalna vrednost (NV)	PV-NV	Prodato akcija	Ažio
1	2	3	4(2-3)	5	6(4*5)
Obične	10.000	1.000	9.000	4.000	36.000.000
Povlašćene	12.000	1.000	11.000	1.000	11.000.000
Ukupno:					47.000.000

Tekući račun	
1) 49.500.000	

Akcijski kapital-redovne akcije

	1) 4.000.000
--	--------------

Neuplaćeni upisani kapital

1) 2.500.000	
--------------	--

Ažio	
	1) 47.000.000

Akcijski kapital-povlašćene akcije

	1) 1.000.000
--	--------------

Tekući račun

1)	47.000.000
1a)	2.000.000
1b)	500.000
2)	2.500.000
3	5.250.000

Akcijski kapital-redovne akcije

1a)	4.000.000
3)	5.250.000

Akcijski kapital-redovne akcije

1b)	1.000.000
-----	-----------

Ažio

1)	47.000.000
----	------------

Neuplaćeni upisani kapital

1a)	2.000.000	2)	2.500.000
1b)	500.000		

Bilans stanja

AKTIVA	PASIVA
Neplaćeni upisani kapital	SOPSTVENI KAPITAL
STALNA IMOVINA	Osnovni kapital
Nematerijalna ulaganja	Rezerve
Osnovna sredstva	Neraspoređeni dobitak
Dugoročni finansijski plasmani	DUGOROČNA REZERVISANJA
OBRTNA IMOVINA	OBAVEZE
Zalihe	Dugoročne obaveze
Materijal	Dugoročni krediti
Nedovršena proizvodnja	Obaveze po osnovu obveznica
Gotovi proizvodi	Ostale dugoročne obaveze
Roba	Kratkoročne obaveze
Dati avansi za zalihe	Kratkoročni krediti
Kratkoročna potraživanja	Dobavljači
Kratkoročni finansijski plasmani	Primljeni avansi
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	Obaveze za zarade
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (AVR)	Obaveze za poreze i doprinose Ostale kratkoročne obaveze
GUBITAK	PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (PVR)